

ความเห็นของคณะกรรมการการเลือกตั้งต่อข้อโต้แย้งของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
เกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ.
แถลงต่อคณะกรรมการสิทธิการวิสามัญ เมื่อวันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๖๐

คณะกรรมการการเลือกตั้งได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ด้วยความละเอียดรอบคอบแล้ว มีมติว่าร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. นี้ตรงตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญทุกประการ คณะกรรมการสิทธิการวิสามัญจึงไม่มีอำนาจแก้ไขเพิ่มเติมหรือปรับปรุงร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. แต่อย่างใด

การแก้ไขเพิ่มเติมร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ที่คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญเสนอมาเป็นการแก้ไขปรับปรุงเพิ่มเติมรายละเอียดของร่างเดิม ซึ่งด้วยเหตุผลเดียวกันเมื่อเทียบกับการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. เมื่อครั้งที่ผ่านมาเมื่อจะมีการเสนอขอแก้ไขปรับปรุงมาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง แต่กรรมการวิสามัญท่านหนึ่ง ได้คัดค้านว่ากระทำไม่ได้เพราะร่างดังกล่าว (ไม่ขัดต่อบทบัญญัติ) ตรงตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ และได้ผ่านการพิจารณาอาระ ๓ ของสภานิติบัญญัติแห่งชาติแล้วไม่อาจแก้ไขได้

ผมในนามของคณะกรรมการการเลือกตั้ง และในฐานะกรรมการวิสามัญขอแถลงข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย ให้ปรากฏไว้เป็นหลักฐานในรายงานการประชุมของคณะกรรมการวิสามัญ ในวันที่ ดังนี้

ตามหนังสือคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ ด่วนที่สุด ที่ (รธน) ๖๓๑/๒๕๖๐ ลงวันที่ ๕ กรกฎาคม ๒๕๖๐ กราบเรียนประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ กล่าวโดยสรุปว่า คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญเห็นว่า ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ที่สภานิติบัญญัติแห่งชาติลงมติให้ความเห็นชอบแล้วบางประการไม่ตรงตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ จำนวน ๕ ข้อ ๔ ประเด็น ด้วยเหตุผล ดังนี้

ข้อ ๑. ที่คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญเห็นว่า การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ต้องพิจารณาประกอบกับบทบัญญัติเกี่ยวกับการปฏิรูปประเทศด้านการเมืองตาม มาตรา ๒๕๘ ก. (๒) ของรัฐธรรมนูญ

แห่งราชอาณาจักรไทย ว่าประสงค์ให้การดำเนินกิจกรรมของพรรคการเมือง เป็นไป โดยเปิดเผยและตรวจสอบได้ มีกระบวนการให้สมาชิกมีส่วนร่วมและรับผิดชอบอย่างแท้จริง และการคัดเลือกผู้มีความรู้ความสามารถ ซื่อสัตย์สุจริต และมีคุณธรรมจริยธรรมเข้ามาเป็น ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่ชัดเจนและเป็นรูปธรรม และตามมาตรา ๒๖๗ วรรคสอง กำหนดว่าร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ต้องมุ่งหมาย ให้มีการขจัดการทุจริตและประพฤติมิชอบ “ทุกรูปแบบ” นั้น

คณะกรรมการการเลือกตั้งพิจารณาแล้วเห็นว่า ร่างพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ที่สภานิติบัญญัติแห่งชาติลงมติให้ความเห็นชอบแล้ว ไม่มีบทบัญญัติใดที่ไม่ตรงตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๕๘ ก. (๒) หรือมาตรา ๒๖๗ วรรคสอง เพราะในบทบัญญัติแห่งร่างพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญฉบับดังกล่าวมีบทบัญญัติที่แสดงให้เห็นว่าพรรคการเมืองต้องดำเนิน กิจกรรมด้วยความเปิดเผยและตรวจสอบได้ เช่น ต้องเปิดเผยและการจัดทำบัญชีรายได้ รายจ่าย การเงินและทรัพย์สินของพรรคการเมืองและสาขาพรรคการเมือง ต้องจัดทำงบการเงินเปิดเผย ต่อสาธารณะ การรับบริจาคต้องมีการประกาศรายชื่อผู้บริจาคให้ประชาชนทราบเป็นประจำ ทุกเดือน รวมทั้งต้องมีการประกาศรายชื่อและนามสกุลของสมาชิกให้ประชาชนทราบเป็นการ ทั่วไปด้วยเช่นเดียวกัน และต้องดำเนินกิจกรรมของพรรคการเมืองไม่ว่าจะเป็นการประชุมใหญ่ การเลือกกรรมการบริหารพรรคการเมืองต้องดำเนินการตามระบอบประชาธิปไตย มีการกำหนด องค์กรประกอบและองค์กรประชุมที่ชัดเจน และท้ายที่สุดต้องมีการจัดทำรายงานการดำเนินกิจการ ของพรรคการเมืองในรอบปีเปิดเผยต่อสาธารณะอีกด้วย และมีบทกำหนดโทษกำกับเมื่อพรรคการเมืองใด ไม่ดำเนินการตามที่กฎหมายกำหนดในแต่ละเรื่องหนักเบาตามกรณี จนถึงขั้นยุบพรรคการเมือง

นอกจากนี้ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. มาตรา ๔๙ วรรคหนึ่ง ได้กำหนดวิธีการส่งผู้สมัครแบบแบ่งเขตเลือกตั้งและแบบ บัญชีรายชื่อไว้ โดยเฉพาะมาตรา ๔๙ วรรคสอง ได้บัญญัติไว้ว่า “ให้ได้ผู้ซึ่งมีความรู้ ความสามารถ ซื่อสัตย์สุจริต และมีคุณธรรมจริยธรรม ตามมาตรฐานทางจริยธรรมที่กำหนด ในข้อบังคับ” ซึ่งตรงตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๕๘ ก. (๒) มาตรา ๒๖๗ วรรคสองแล้ว ข้ออ้างของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ ฟังไม่ขึ้น

ข้อ ๒. ประเด็นที่หนึ่ง ที่คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญเห็นว่า กระบวนการให้สมาชิกพรรคการเมืองมีส่วนร่วมในการสรรหาผู้ที่จะเข้ามาดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตามมาตรา ๕๐ และมาตรา ๕๑ ยังอาจมีกรณีที่ทำให้กระบวนการนั้นไม่สุจริตหรือไม่เที่ยงธรรม เนื่องจากไม่มีมาตรการจัดการกับการทุจริตในชั้นการประชุมสาขาพรรคการเมืองหรือตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดเพื่อลงคะแนนจึงยังไม่ตรงตามเจตนารมณ์ที่มุ่งจัดการทุจริตทุกรูปแบบ โดยหากเป็นการดำเนินการภายในพรรคการเมือง มิได้กำหนดโทษไว้จึงไม่มีความผิด หรือหากเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเลือกตั้ง เพื่อที่คณะกรรมการการเลือกตั้ง จะใช้อำนาจดำเนินการกับผู้ทุจริตได้ กรณีก็จะมีปัญหาข้อกฎหมายว่าคณะกรรมการการเลือกตั้งมอบให้พรรคการเมืองดำเนินการแทนได้อย่างไร นั้น

คณะกรรมการการเลือกตั้งพิจารณาแล้วเห็นว่า กระบวนการในการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นการดำเนินการภายในของพรรคการเมืองเอง มิได้เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเลือกตั้ง เนื่องจากมาตรา ๔๙ วรรคสาม กำหนดให้พรรคการเมืองจะดำเนินการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งไว้เป็นการล่วงหน้าก่อนวันประกาศพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ก็ได้ ประกอบกับมาตรา ๑๕ แห่งร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ได้กำหนดไว้ ดังนี้

มาตรา ๑๕ ข้อบังคับอย่างน้อยต้องมีรายการ ดังต่อไปนี้

๑.ล.๑

(๑๒) หลักเกณฑ์และวิธีการคัดเลือกสมาชิกเพื่อส่งสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งและแบบบัญชีรายชื่อ และการคัดเลือกบุคคลซึ่งพรรคการเมืองเห็นสมควรจะเสนอให้ได้รับการพิจารณาแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรี ตามมาตรา ๘๘ ของรัฐธรรมนูญ ซึ่งต้องกำหนดให้สมาชิกมีส่วนร่วมในการคัดเลือกด้วยอย่างกว้างขวาง

๑.ล.๑

แสดงให้เห็นว่าการคัดเลือกสมาชิกเพื่อส่งสมัครเข้ารับการเลือกตั้งพรรคการเมืองต้องมีการกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการคัดเลือกไว้ในข้อบังคับของพรรคการเมืองของตนเองด้วย และในมาตรา ๒๑ และมาตรา ๒๒ ยังกำหนดให้คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองต้องเป็นผู้รับผิดชอบในการดำเนินกิจกรรมของพรรคการเมืองให้เป็นไปตาม

รัฐธรรมนูญ กฎหมาย นโยบาย และข้อบังคับ ซึ่งต้องกระทำด้วยความรอบคอบ ระมัดระวัง และซื่อสัตย์สุจริต เพื่อประโยชน์ของประเทศชาติและประชาชน รวมทั้งต้องให้สมาชิกมีส่วนร่วมและรับผิดชอบอย่างแท้จริงในการดำเนินกิจกรรมทางการเมือง และการคัดเลือกสมาชิกหรือบุคคลเข้าสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือตำแหน่งอื่น และกรรมการบริหารพรรคการเมืองต้องรับผิดชอบต่อร่วมกันในบรรดามติในการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ตามข้อบังคับพรรคการเมืองนั้นด้วย รวมทั้งในมาตรา ๒๒ ยังกำหนดอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองต้องมีหน้าที่ควบคุมและกำกับดูแลมิให้สมาชิกกระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนรัฐธรรมนูญ กฎหมาย ข้อบังคับ และในระหว่างมีพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองยังต้องมีหน้าที่ควบคุม กำกับดูแล มิให้สมาชิกหรือผู้ดำรงตำแหน่งในพรรคการเมืองกระทำการในลักษณะที่ทำให้การเลือกตั้งมิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรมซึ่งหากความปรากฏต่อคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองหรือได้รับแจ้งจากนายทะเบียนพรรคการเมืองว่าสมาชิกกระทำการในลักษณะฝ่าฝืนบทบัญญัติดังกล่าว ให้คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองมีอำนาจสั่งให้ยุติการกระทำโดยพลัน และกำหนดมาตรการและวิธีการอันจำเป็นเพื่อให้สมาชิกผู้ใดกระทำการลักษณะนั้นอีก และหากความปรากฏต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองว่าคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองไม่ปฏิบัติตามให้นายทะเบียนพรรคการเมืองเสนอเรื่องต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งเพื่อพิจารณาให้คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองพ้นจากตำแหน่งทั้งคณะ และยังห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งใดในพรรคการเมืองจนกว่าจะพ้นระยะเวลาสี่ปี และห้ามก้าวกายหรือแทรกแซงการดำเนินกิจกรรมของพรรคการเมือง รวมถึงห้ามมิให้มีส่วนร่วมในการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือดำรงตำแหน่งอื่นหรือการสรรหาเพื่อแต่งตั้งเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองอีกด้วย

ด้วยเหตุผลดังกล่าวมาข้างต้น คณะกรรมการการเลือกตั้งเห็นว่าร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. มีบทบัญญัติที่ตรงตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแล้ว อีกทั้งได้มีการกำหนดโทษสำหรับคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองและสมาชิกพรรคการเมืองที่ต้องดำเนินการตามข้อบังคับของพรรคการเมือง และหากมีการฝ่าฝืนก็มีการกำหนดมาตรการในการลงโทษไว้ด้วยแล้ว

ข้อ ๓. ประเด็นที่สอง ที่คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญเห็นว่า การที่กำหนดให้หัวหน้าพรรคการเมืองต้องอยู่ในบัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งลำดับที่หนึ่งเป็นบทบัญญัติที่ก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมต่อหัวหน้าพรรคการเมืองตามมาตรา ๒๗ วรรคสาม ของรัฐธรรมนูญ ทั้งที่เป็นสิทธิทางการเมืองขั้นพื้นฐานของหัวหน้าพรรคการเมือง คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ จึงเห็นว่าเป็นบทบัญญัติที่ไม่ตรงตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ นั้น

คณะกรรมการการเลือกตั้งพิจารณาแล้วเห็นว่า บทบัญญัติดังกล่าวไม่มีส่วนใดที่ไม่ตรงตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญด้วยเหตุผลที่ว่าตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๘ ก. (๒) กำหนดให้มีการพัฒนาพรรคการเมืองให้เป็นสถาบันทางการเมืองของประชาชน ซึ่งหมายถึงเป็นสถาบันทางการเมืองของประชาชนทั้งประเทศ มิใช่เพียงเขตเลือกตั้งใดเขตเลือกตั้งหนึ่ง ประกอบกับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. มีการกำหนดบทบัญญัติที่สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญในเรื่องความเป็นสถาบันทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยที่สำคัญ โดยกำหนดให้พรรคการเมืองมีสถานะเป็นนิติบุคคลและให้หัวหน้าพรรคการเมืองเป็นผู้แทนของพรรคการเมืองในกิจการอันเกี่ยวกับบุคคลภายนอก ดังนั้น การกำหนดให้หัวหน้าพรรคการเมืองอยู่ในลำดับที่หนึ่งของบัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคการเมือง และการสมัครรับเลือกตั้งก็ถูกกำหนดให้สมัครได้แบบใดแบบหนึ่งเท่านั้น ด้วยเหตุนี้จึงเห็นว่าหัวหน้าพรรคการเมืองที่ผู้แทนของพรรคการเมืองจึงต้องมีรายชื่อเป็นผู้สมัครแบบบัญชีรายชื่อลำดับที่หนึ่งถือว่าเป็นหลักการที่ถูกต้องแล้ว และในมาตรา ๘๘ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ก็บัญญัติไว้แต่เพียงว่า ให้พรรคการเมืองที่ส่งสมัครรับเลือกตั้งแจ้งรายชื่อบุคคลเพื่อให้สภาผู้แทนราษฎรพิจารณาให้ความเห็นชอบ แต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรีไม่เกินสามรายชื่อ ซึ่งไม่มีข้อความตอนใดระบุว่า สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อลำดับที่หนึ่งจะต้องเป็นนายกรัฐมนตรี

ข้อ ๔. ประเด็นที่สาม ที่คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญเห็นว่า ตามมาตรา ๓๕ ประกอบมาตรา ๕๐ และมาตรา ๕๑ ทำให้พรรคการเมืองที่ยังมีสมาชิกในเขตเลือกตั้งไม่ถึงจำนวนที่กฎหมายกำหนดไม่สามารถเลือกและส่งผู้สมัครในเขตเลือกตั้งนั้นได้ เป็นการตัดสิทธิพรรคการเมืองมิให้ส่งผู้สมัครและกระทบหลักการของรัฐธรรมนูญที่มุ่งหมายให้ทุกคะแนนเสียงมีความหมายต่อการเลือกตั้ง แม้มิเลือกผู้ใดก็ตาม นอกจากนี้การที่มาตรา ๕๐ (๕) และมาตรา ๕๑ (๕) กำหนดให้กรณีการประชุมร่วมของคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองกับ

คณะกรรมการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งไม่เห็นด้วยกับผลการเลือกผู้สมัครของสมาชิก ต้องไปดำเนินการใหม่ โดยไม่มีจุดสิ้นสุด อาจทำให้พรรคการเมืองไม่สามารถส่งผู้สมัคร ภายในกำหนดเวลา ทำให้การเลือกตั้งอาจไม่แล้วเสร็จภายในเวลา ทั้งเป็นช่องทางในการทำให้ พรรคการเมืองคู่แข่งไม่สามารถส่งผู้สมัครได้อีกด้วย อันเป็นการกระทำที่ทำให้การเลือกตั้ง เป็นไปโดยไม่สุจริตและเที่ยงธรรม นั้น

คณะกรรมการการเลือกตั้งพิจารณาแล้วเห็นว่า การจัดตั้งพรรคการเมืองเป็น เสรีภาพตามรัฐธรรมนูญ มีการกำหนดเงื่อนไขและมาตรฐานในการจัดตั้งไว้ เช่น ต้องมีผู้จัดตั้ง ไม่น้อยกว่าห้าร้อยคน มีทุนประเดิมไม่น้อยกว่าหนึ่งล้านบาท ซึ่งก็เป็นการกำหนดมาตรฐาน ใช้โดยทั่วไป และปัจจุบันในข้อเท็จจริงพรรคการเมืองที่มีอยู่ในปัจจุบัน จำนวน ๗๐ พรรคการเมือง ก็มีความพร้อมมีศักยภาพที่แตกต่างกัน มีทั้งพรรคการเมืองที่มีจำนวนสมาชิกพรรคการเมืองมาก มีทั้งพรรคการเมืองที่มีจำนวนสมาชิกน้อย สถานะทางการเงินและทรัพย์สินของพรรคการเมือง ก็มีความแตกต่างกัน การที่ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. กำหนดเกณฑ์ในการคัดเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคการเมืองว่า จะต้อง มีสมาชิกในเขตเลือกตั้งไม่น้อยกว่าห้าสิบคนจึงจะคัดเลือกผู้สมัครลงสมัครรับเลือกตั้งได้ คณะกรรมการการเลือกตั้งเห็นว่าเป็นธรรมดาอยู่เองที่ต้องมีการกำหนดเกณฑ์ที่เป็น มาตรฐานในการปฏิบัติที่เป็นแนวทางเดียวกันและใช้บังคับกับทุกพรรคการเมืองเหมือนกัน ในกรณีที่คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ เห็นว่าเกณฑ์ดังกล่าวไม่เป็นไปตามเจตนารมณ์ของ รัฐธรรมนูญ เป็นการตัดสิทธิพรรคการเมืองที่ยังมีสมาชิกในเขตเลือกตั้งไม่ถึงจำนวนทำให้ ไม่สามารถส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้นได้ ประเด็นนี้ คณะกรรมการการเลือกตั้ง เห็นว่า เกณฑ์ดังกล่าวไม่ได้เป็นการกีดกันพรรคการเมืองใดพรรคการเมืองหนึ่งไม่ว่าจะเป็น พรรคการเมืองขนาดเล็กหรือพรรคการเมืองขนาดใหญ่ หากแต่ขึ้นอยู่กับความพร้อมของแต่ละ พรรคการเมืองที่จะสามารถดำเนินการได้ในแต่ละเขตเลือกตั้ง ซึ่งหากพรรคการเมืองใด ที่ต้องการจะส่งผู้สมัครในเขตเลือกตั้งใดก็ต้องมีความพยายามที่จะทำให้พรรคการเมืองของตน มีจำนวนสมาชิกพรรคการเมืองได้ตามหลักเกณฑ์มาตรฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งเป็นเรื่องที่ดีและเป็นการ ส่งเสริมให้มีการพัฒนาพรรคการเมืองของตนได้

นอกจากนี้มาตรา ๔๙ วรรคสาม แห่งร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ได้บัญญัติว่าเพื่อประโยชน์ในการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้ง

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งและแบบบัญชีรายชื่อของพรรคการเมือง พรรคการเมืองใดจะดำเนินการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งไว้เป็นการล่วงหน้าก่อนวันประกาศพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรก็ได้

ข้อ ๕. ประเด็นที่สี่ ที่คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญเห็นว่า ตามมาตรา ๑๓๘ ทำให้พรรคการเมืองที่จัดตั้งก่อนและเป็นพรรคการเมืองขนาดใหญ่ได้เปรียบพรรคการเมืองขนาดกลางและขนาดเล็ก รวมทั้งพรรคการเมืองที่จัดตั้งขึ้นใหม่ เพราะตามมาตรา ๔๗ กำหนดว่า พรรคการเมืองที่จะส่งผู้สมัครแบบแบ่งเขตเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งใดต้องมีสาขาหรือตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดที่มีเขตพื้นที่รับผิดชอบในเขตเลือกตั้งนั้นเข้าลักษณะเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม นั้น

คณะกรรมการการเลือกตั้งพิจารณาแล้วเห็นว่า บทบัญญัติดังกล่าวเป็นบทเฉพาะกาลที่จะใช้แก่การเลือกตั้งทั่วไปครั้งแรกเท่านั้น โดยตั้งอยู่บนพื้นฐานของข้อเท็จจริงที่มีพรรคการเมืองเดิมอยู่ไม่เกี่ยวกับการเลือกปฏิบัติและอยู่ในช่วงของการเปลี่ยนผ่านจากกฎหมายเดิมกับกฎหมายใหม่ที่มีความจำเป็นต้องมีบทบัญญัติเป็นบทเฉพาะกาลดังกล่าวไว้ และหากพิจารณาบทบัญญัติดังกล่าวก็มิได้มีส่วนใดที่ไม่เป็นไปตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแต่อย่างใด บทบัญญัติดังกล่าวมุ่งที่จะสร้างความเป็นธรรม ค้ำครองสิทธิระหว่างพรรคการเมืองเดิมกับพรรคการเมืองที่จัดตั้งใหม่ให้ได้รับความคุ้มครองเท่าเทียมกัน แต่ทั้งนี้ยังคงรักษามาตรฐานตามมาตรา ๔๗ ที่กำหนดหลักเกณฑ์การส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นหลักเกณฑ์ที่จะบังคับใช้กับทุกพรรคการเมืองที่ประสงค์จะส่งผู้สมัครแบบแบ่งเขตเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งใดต้องมีสาขาพรรคการเมืองหรือตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดที่มีพื้นที่รับผิดชอบในเขตเลือกตั้งนั้น ประกอบกับข้อเท็จจริงหากพิจารณาจากข้อมูลพรรคการเมืองที่มีอยู่ในปัจจุบัน พรรคการเมืองที่ถือกันว่าเป็นพรรคการเมืองขนาดใหญ่ ปัจจุบันมีจำนวนสาขาพรรคการเมืองเพียงห้าสาขาพรรคการเมือง มีจำนวนสมาชิกพรรคการเมืองเพียงหนึ่งแสนคนเศษ (พรรคเพื่อไทย) และในขณะที่พรรคการเมืองที่ถือกันว่าเป็นพรรคการเมืองขนาดเล็กมีจำนวนสาขาพรรคการเมืองห้าสาขาพรรคการเมือง แต่มีจำนวนสมาชิกพรรคการเมืองถึงหนึ่งล้านคนเศษ (พรรคมหาชน) จากข้อเท็จจริงจะเห็นได้ว่า บทบัญญัติดังกล่าวก็มิได้สร้างความเป็นธรรมให้แก่พรรคการเมืองที่มีอยู่ในปัจจุบันแต่อย่างใด ซึ่งเป็นธรรมตาอยู่เองในกรณีที่มีการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่จะเทียบกับพรรคการเมือง

ที่ดำเนินกิจกรรมในฐานะพรรคการเมืองที่จัดตั้งมากกว่ายี่สิบถึงแปดสิบปีมาแล้ว ย่อมเทียบกันไม่ได้โดยข้อเท็จจริง

ที่คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญอ้างว่า มาตรา ๑๓๘ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. เป็นบทบัญญัติเข้าลักษณะเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม ตามมาตรา ๒๗ วรรคสาม ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย นั้น

คณะกรรมการการเลือกตั้งพิจารณาแล้วเห็นว่า ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ที่ผ่านความเห็นชอบจากสภานิติบัญญัติแห่งชาติไปแล้ว ในกรณีที่มาตรา ๗๐ แห่งร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ที่บัญญัติให้คณะกรรมการการเลือกตั้งต้องพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับดังกล่าวใช้บังคับ นั้น หากมีบทบัญญัติในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับอื่นที่กำหนดให้คณะกรรมการในองค์กรอิสระอื่นยังคงอยู่ในตำแหน่งต่อไปจนกว่าจะครบวาระได้ คณะกรรมการการเลือกตั้งต่างหากที่ เป็นผู้ถูกเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม ตามมาตรา ๒๗ วรรคสาม ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

กล่าวโดยสรุป คณะกรรมการการเลือกตั้งเห็นว่า ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ตรงตามเจตนารมณ์ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ทุกประการ จึงไม่มีเหตุที่จะแก้ไขเพิ่มเติมร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ที่สภานิติบัญญัติแห่งชาติลงมติให้ความเห็นชอบแล้วแต่อย่างใด